

UCHWAŁA Nr XLII/299/18

RADY POWIATU OPOCZYŃSKIEGO

z dnia 22 marca 2018r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej
w Powiecie Opoczyńskim na lata 2018 – 2020”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 1868; zm.: Dz. U. z 2018r. poz. 130) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 697; zm. Dz. U. z 2017r. poz. 60, poz. 1292 i poz. 2217 oraz z 2018r. poz. 107), Rada Powiatu Opoczyńskiego uchwala, co następuje:

§1. Uchwala się „Powiatowy Program Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej w Powiecie Opoczyńskim na lata 2018 – 2020” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Opoczyńskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Powiatu Opoczyńskiego
mgr Maria Barbara Chomicz

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju systemu pieczy zastępczej. Powiatowe programy wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej uchwalane są na podstawie zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej. Do końca 2017r. obowiązywał „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 w Powiecie Opoczyńskim”, który został uchwalony Uchwałą Nr VI/36/15 Rady Powiatu Opoczyńskiego z dnia 26 marca 2015r. W związku z zakończeniem okresu obowiązyującego dotychczas programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej istnieje konieczność uchwalenia nowego programu.

Załącznik
do Uchwały Nr XLII/299/18
Rady Powiatu Opoczyńskiego
z dnia 22 marca 2018 r.
w sprawie uchwalenia „Powiatowego
Programu Rozwoju Systemu Pieczy
Zastępczej w Powiecie Opoczyńskim
na lata 2018 – 2020”

POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2018 – 2020
W POWIECIE OPOCZYŃSKIM

OPOCZNO 2018 R.

SPIS TRE CI:

- I. Wstęp
- II. Podstawy prawne Programu
- III. Zadania gmin i powiatu w zakresie wspierania rodzinnej pieczy zastępczej
  1. Zadania gmin
  2. Zadania powiatu
  3. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Opoczyńskiego – działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie
  4. Umieszczenia w placówkach opiekuńczo - wychowawczych
  5. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych
- IV. Główne przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej
- V. Działania realizowane w ramach projektu systemowego pt: „Rodzina na plus” w latach 2016-2018
- VI. Cele programu i zadania do realizacji
- VII. Zakładane rezultaty Programu
- VIII. Zakładany limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018-2020
- IX. Realizatorzy Programu
- X. Sposób monitorowania Programu

I. Wst p

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju systemu pieczy zastępczej.

Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego, **systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców**. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Organizując pieczę zastępczą należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny, prawo dziecka do wychowania w rodzinie lub w razie konieczności poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej zapewniając dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności traktując dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej, zapewniając dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych, zapewniając kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, rozwój uzdolnień i zainteresowań. Zaspakając potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne, religijne oraz ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka, a także umożliwiać kontakt z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej. Biorąc pod uwagę możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej szczególny nacisk należy położyć na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną.

Do zadań własnych powiatu należy również organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne przez wspieranie procesu usamodzielniania oraz przyznawanie osobom usamodzielnianym pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, a także udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

Niniejszy Program został opracowany przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

II. Podstawy prawne Programu

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – Ustawa z dnia 02.04.1997r. (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka – przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20.11.1989r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2017r., poz. 1868 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 1769 z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720).

III. Zadania gmin i powiatu w zakresie wspierania rodzinnej pieczy zastępczej

1. Zadania gmin

W ramach działań profilaktycznych w gminie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza następujące priorytety:

- 1) obowiązek opracowywania przez samorzady gmin 3 - letnich lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

2. Zadania powiatu

Powiat finansuje świadczenia na rzecz rodzin zastępczych, wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych; pokrywa koszty utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu, pełne koszty utrzymania, w tym remonty i inwestycje w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na swoim terenie. Ponadto powiat finansuje wszystkie świadczenia związane z usamodzielnianiem się pełnoletnich osób wychowanych w rodzinach zastępczych lub opuszczających różne instytucje wychowawcze. Powiat sprawuje zatem w systemie opieki zastępczej funkcje organizacyjne, wspierające, administracyjne i kontrolne.

Jednym z zadań powiatu jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Liczba umów o zawodowstwo (obligatoryjnych i fakultatywnych), a tym samym rodzin zastępczych zawodowych, musi być zgodna z ww. rocznym limitem.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu zlecono realizację tego zadania.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych

zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,

3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

3a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;

4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;

5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;

6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;

8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

10) zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;

11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

12) prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;

13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

14a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, do zadań którego należy w szczególności:

1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;

2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;

3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;

4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;

7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy może mieć pod opieką maksymalnie **15** rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

3. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Opoczyńskiego - działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Od 1 stycznia 2012r. zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.) pieczę zastępczą na terenie powiatu opoczyńskiego zajmuje się PCPR w Opocznie, który zgodnie z Zarządzeniem Nr 51/2011 Starosty Opoczyńskiego z dnia 25 października 2011 roku został wyznaczony jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z tym PCPR w Opocznie dokonał zmian w statucie i regulaminie organizacyjnym jednostki dostosowując organizację i strukturę do aktualnych zadań.

Jak wynika z regulacji prawnych zawartych w powyższej ustawie, w przypadku gdy wyznaczoną jednostką organizacyjną jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tym tworzy się **zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej**, w skład którego wchodzi: kierownik zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, specjalista pracy z rodziną – psycholog i czterech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast placówkami opiekuńczo - wychowawczymi, pełnoletnimi wychowankami z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz przyznawaniem świadczeń rodzinom zastępczym zajmuje się **zespół ds. pomocy środowiskowej, realizacji świadczeń i instytucjonalnej pieczy zastępczej**, w składzie: 2 specjalistów pracy socjalnej. Zespołami kieruje Dyrektor.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 oraz art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 679 z późn. zm.):

I. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. Rodzina zastępcza:
  - a) spokrewniona,
  - b) niezawodowa,
  - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.
2. Rodzinny dom dziecka.

II. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo – wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W poniższych tabelach przedstawiono liczbę rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci na przestrzeni lat 2015 – 2017.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych na przestrzeni lat 2015 – 2017.

Lp.	Rodziny zastępcze	Liczb rodzin 2015r.	Liczba rodzin 2016r.	Liczba rodzin 2017r.
1.	Spokrewnione	36	38	33
2.	Niezawodowe	23	23	19
3.	Zawodowe	5	4	5
4.	Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1
RAZEM		65	66	58

Dane własne PCPR w Opocznie

Tabela 2. Podział rodzin zastępczych ze względu na liczbę dzieci w latach 2015-2017.

Lp.	Rodziny zastępcze	Liczba dzieci 2015r.	Liczba dzieci 2016r.	Liczba dzieci 2017r.
1.	Spokrewnione	46	49	44
2.	Niezawodowe	36	34	27
3.	Zawodowe	13	11	13
4.	Zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	9	8	5
RAZEM		104	102	89

Dane własne PCPR w Opocznie

Tabela 3. Liczba świadczeń udzielonych rodzinom zastępczym na umieszczone u nich dzieci na przelomie lat 2015 -2017.

Rok	LICZBA WIADCZE		
	2015	2016	2017
Ogółem: rodziny spokrewnione niezawodowe i zawodowe	657	1664 (w tym dodatek wychowawczy 500+ 602 świadczenia)	1959 (w tym dodatek wychowawczy 500+ 786 świadczeń)

Dane własne PCPR w Opocznie

Tabela 4. Kwota świadczeń wypłacona rodzinom zastępczym na przestrzeni lat 2015 - 2017.

Lp.	Rodziny zastępcze	Kwota wypłacona w 2015r.	Kwota wypłacona w 2016r.	Kwota wypłacona w 2017r.
1.	Spokrewnione, niezawodowe i zawodowe	951.781,22	1 198.576,62	1 314.212,77

Dane własne PCPR w Opocznie

Pracownicy PCPR w Opocznie na przestrzeni lat 2015 - 2017 udzielili rodzinom zastępczym wsparcia socjalnego i specjalistycznego zgodnie z niżej przedstawioną tabelą:

Tabela 5. Udzielone wsparcie rodzinom zastępczym na przestrzeni lat 2015 – 2017.

Rodzaj udzielonego wsparcia:	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Socjalne	73	161	81
Specjalistyczne (kierownik zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, specjalista pracy z rodziną – psycholog, 5 koordynatorów rpz, w tym 1 koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i specjalista pracy z rodziną w ramach projektu)	357	305	598
Ogółem:	430	466	679

Dane własne PCPR w Opocznie.

4. Umieszczenia w placówkach opiekuńczo – wychowawczych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizuje również postanowienia Sądu Rejonowego w sprawie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W momencie otrzymania wyżej wymienionego postanowienia w ciągu 14 dni przeprowadzamy wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania dziecka.

PCPR w Opocznie gromadzi dokumenty niezbędne do umieszczenia wychowanka takie jak:

- odpis aktu urodzenia, a w przypadku sierot lub półsierot odpis aktu zgonu zmarłego rodzica,
- orzeczenie o stanie zdrowia lub książeczka zdrowia, dokumenty szkolne (karty szczepień),
- dokumenty szkolne (w przypadku dzieci uczących się),
- aktualny wywiad środowiskowy,
- poświadczenie zameldowania i numer PESEL.

Po zgromadzeniu tych dokumentów występujemy do właściwego powiatu, w którym znajdują się placówki z wnioskiem o umieszczenie. Po wydaniu skierowania dziecko zostaje umieszczone w placówce. Przez cały okres pobytu dziecka w placówce utrzymujemy z nim stały kontakt polegający na zbieraniu informacji o:

- osiągniętych wynikach w nauce dziecka,
- ewentualnych problemach opiekuńczo – wychowawczych,
- współpracy z rodzicami biologicznymi dziecka, a placówką w której dziecko przebywa.

Na dzień **31 grudnia 2017r.** w różnych placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem powiatu opoczyńskiego przebywało 15 wychowanków z naszego powiatu. Koszt ich pobytu w placówkach wyniósł w 2017r.: **824.963,04 zł.**

Od października 2010r. na terenie powiatu opoczyńskiego funkcjonuje **Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu rodzinnego w Mroczkowie Gościnnym** dla 8 dzieci prowadzona przez Fundację „Dar dla Potrzebujących”. Roczny koszt utrzymania Placówki w 2017r. wyniósł: **314.324,97 zł**, w tym z otrzymanej dotacji ze Starostwa Powiatowego w Opocznie: **304.314,00 zł.** (koszt na 1 wychowanka **2.817,72 zł./miesięcznie**). Na dzień **31 grudnia 2017r.** w Placówce umieszczonych było **7** dzieci.

W dniu 01.12.2017r. dokonano otwarcia **Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej typu rodzinnego im. Juliana Andrzeja Koneckiego w Byszewach koło Łodzi** – współzałożyciela i fundatora Fundacji „Dar dla Potrzebujących”. Dyrektorem Placówki został Pan Paweł Remiszewski, który wraz z małżonką będzie prowadził placówkę. Na dzień **31 grudnia 2017r.** w Placówce umieszczonych było **3** dzieci. Głównym celem fundacji było stworzenie miejsca, w którym rodzina zapewni ciepło domowego ogniska, a dzieci, które będą tam mieszkać znajdują ciepłe, przytulne schronienie, w którym zostaną otoczone opieką i miłością. Wraz z opiekunami będą mogły rozwijać swoje pasje i zainteresowania. Roczny plan utrzymania placówki na 2018r. wynosi: **280.000,00 zł.** (średni koszt na 1 wychowanka **4.100,00 zł./miesięcznie**).

Mając na uwadze dobro dzieci umieszczanych w placówkach, a w szczególności podtrzymywanie przez nich częstych kontaktów z rodzicami biologicznymi i możliwość monitorowania tych kontaktów zachodzi konieczność utworzenia na terenie powiatu opoczyńskiego dodatkowo placówki wielofunkcyjnej dla 14 dzieci z miejscami interwencyjnymi lub placówki opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego (na 14 miejsc).

W dniu 12 grudnia 2017 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Opocznie odbyło się podpisanie umowy na realizację głównego przedmiotu inwestycji tj. przebudowy istniejącego budynku oświatowego w miejscowości Mroczków Gościnnym „Dwór” wraz ze zmianą sposobu użytkowania dla potrzeb **placówki opiekuńczo - wychowawczej dla 14 dzieci z miejscami interwencyjnymi** w ramach projektu pod tożsamym tytułem.

Projekt o wartości **2 487.185,00 zł** jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020 w wysokości **1 868.035,81 PLN** (wkład własny: **619.149,19 zł**).

Niniejsza inwestycja ma na celu modernizację budynku „Dworu” w Mroczkowie Gościnnym celem stworzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej dla 14 dzieci objętych pieczęcią zastępczą. W chwili

obecnej na terenie powiatu nie ma placówki tego typu, co generuje konieczność umieszczania dzieci w ośrodkach na terenie innych powiatów. Dzieci z uwagi na dalekie odległości nie mają możliwość kontaktowania się z rodziną lub sporadycznie są urlopowane przez członków rodziny tylko na ferie, wakacje. Utrudnia to dzieciom kontakt z rodzinami i właściwą integrację z jej członkami

W obiekcie przewiduje się urządzenie siedmiu sypialni (dwa pokoje czteroosobowe, jeden dwuosobowy i cztery jednoosobowe). Na piętrze, w zachodniej części głównego korpusu budynku, przewidziano niezależne od pozostałej części „mieszkanie treningowe” zawierające pokój dzienny, kuchnię oraz łazienkę. Mieszkanie treningowe ma ułatwić nabywanie umiejętności życia społecznego i zawodowego. W celu umożliwienia spędzania wolnego czasu jedno z największych pomieszczeń na parterze będzie pełnić funkcję świetlicy i sali do nauki. Do przygotowywania posiłków urządzona zostanie kuchnia z niezbędnym wyposażeniem. W poziomie piwnicy projektowane są sala treningowa przeznaczona do gier i zabaw, dodatkowe sanitariaty, pralnia, magazyn pościeli, magazyn spożywczy oraz kotłownia.

Głównym celem niniejszego projektu jest zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych na terenie powiatu opoczyńskiego w zakresie pieczy zastępczej poprzez utworzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej dla 14 dzieci wraz z pokojem treningowym odpowiadające potrzebom odbiorców usług społecznych w powiecie opoczyńskim, a jego realizacja jest zgodna z faktycznym zapotrzebowaniem na tego rodzaju infrastrukturę.

Jednocześnie Powiat Opoczyński na terenie gminy Żarnów realizuje analogiczny projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020 pn.: **„Przebudowa wraz z rozbudową istniejącego budynku mieszkalnego w m. Żarnów wraz ze zmianą sposobu użytkowania dla potrzeb placówki opiekuńczo - wychowawczej dla 14 dzieci”**. Projekt o wartości **1 580.820,92 zł** jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020 w wysokości **1 181.164,48 PLN** (wkład własny: **399.656,44 zł**). Umowa z wykonawcą została podpisana 28.09.2017r w siedzibie Starostwa Powiatowego w Opocznie.

Celem projektu jest przebudowa istniejącego budynku mieszkalnego na potrzebę utworzenia placówki opiekuńczo wychowawczej dla 14 dzieci. Dzięki inwestycji nastąpi zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych w zakresie pieczy zastępczej. Obiekt będzie spełniał standardy opieki zawarte w rozporządzeniu MPiPS o instytucjonalnej pieczy zastępczej.

5. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo - wychowawczych

W 2017 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie udzieliło pomocy 27 pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych. Osobom tym wypłacana była miesięczna pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki w kwocie 500 zł na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tabela 6. Wysokość pomocy udzielanej pełnoletnim wychowankom w latach 2015-2017.

Lp.	Pełnoletni wychowankowie z:	Rodzaj pomocy	Kwota wypłacona w 2015r.	Kwota wypłacona w 2016r.	Kwota wypłacona w 2017r.
1.	rodzin zastępczych	Kontynuacja nauki	88.033,08	81.793,64	68.948,75
		Usamodzielnienie	19.782,00	13.200,00	22.098,00
		Zagospodarowanie	12.154,16	3.000,00	0
2.	placówek opiekuńczo wychowawczych, MOW, MOS.	Kontynuacja nauki	38.000,00	36.782,20	48.628,92
		Usamodzielnienie	6.600,00	6.600,00	8.322,00
		Zagospodarowanie	12.000,00	1.500,00	0
RAZEM			176.569,24	142.875,20	147.997,67

Dane własne PCPR w Opocznie

Każdy pełnoletni wychowanek ma wyznaczonego opiekuna usamodzielnienia, który wspiera wychowanka w realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia. Realizacja indywidualnego programu usamodzielnienia jest podstawą wypłaty pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i zagospodarowanie w formie rzeczowej. Jednym z elementów tego programu jest pomoc na kontynuację nauki, która przyznawana jest decyzją administracyjną do ukończenia 25 roku życia.

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Mieszkanie chronione jest

formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Na chwilę obecną na terenie powiatu opoczyńskiego nie funkcjonują mieszkania chronione. Wobec powyższego istnieje konieczność utworzenia mieszkań chronionych.

IV. Główne przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Współczesna rodzina w Polsce uległa znacznym przeobrażeniom, spowodowanym tempem industrializacji i urbanizacji, co zmusza jej członków do adaptacji w nowych warunkach społecznego współżycia i gospodarki rynkowej. W następstwie wizji bezrobocia, braku perspektyw życiowych i niedostatku materialnego wielu rodzin, pojawiają się trudności związane ze zdobyciem środków wystarczających na zaspokojenie potrzeb dzieci. Rodzina dysfunkcyjna to taka, która nie potrafi dostatecznie dobrze wypełniać swoich funkcji, a więc taka, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji problemowych. Dysfunkcyjność może obejmować niepowodzenia w zakresie zadań związanych z zapewnieniem prawidłowych warunków bytu, niepowodzenia w zakresie realizacji zadań opiekuńczych i wychowawczych, a tym samym w zakresie zaspokojenia potrzeb i oczekiwań dzieci.

Na podstawie danych statystycznych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Opocznie (tabela poniżej) można stwierdzić, że nadal problemem jest duży odsetek osób pozostających bez pracy. Bezrobocie, szczególnie długotrwałe pozostawanie bez pracy, związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. To z kolei może powodować nasilenie zjawisk z obszaru patologii społecznych i rozpad rodziny.

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Opocznie w latach 2015-2017

Lp.		31.12.2015		31.12.2016		31.12.2017	
		mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
1.	Liczba osób bezrobotnych	1413	1627	1142	1457	762	1069
Ogółem:		3040		2599		1831	
2.	Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	364	384	284	384	202	324

Ogółem:		748		668		526	
3.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 24 miesięcy)	119	171	97	154	66	133
Ogółem:		290		251		199	
4.	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP.	97	111	97	111	66	67
Ogółem:		208		208		133	

Dane PUP Opoczno

Diagnostując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, nie można zapominać o osobach korzystających z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej. Trzeba mieć jednak świadomość, iż dane statystyczne nie są w stanie przedstawić rzeczywistych problemów osób, które często żyją na krawędzi ubóstwa lub też nie korzystają ze wsparcia ops-ów z uwagi na dochód nieznacznie przekraczający kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania pomocy.

Ilość osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych gminach Powiatu Opoczyńskiego w latach 2015-2017, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8. Ilość osób korzystających z usług OPS-ów w gminach powiatu opoczyńskiego w latach 2015-2017.

Gminy Powiatu Opoczyńskiego	Ilość osób 2015r.	Ilość osób 2016r.	Ilość osób 2017r.
Opoczno	2812	2602	2405
Sławno	636	582	1065
Drzewica	1044	526	799
Poświętne	157	151	149
Mniszków	291	228	380
Żarnów	412	393	556
Paradyż	572	690	418
Białaczów	747	627	506
RAZEM	6671	5799	6278

Dane własne OPS z terenu powiatu opoczyńskiego.

Do czynników najbardziej dezorganizujących życie rodziny należą te, które powodują różnego typu zjawiska patologiczne zjawiska, jak: alkoholizm, niewłaściwe wykonywanie obowiązków rodzicielskich, przemoc w rodzinie.

Osoby będące w kryzysie i wymagające wsparcia specjalistycznego mogą korzystać z pomocy specjalistów **Zespołu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego** funkcjonującego w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

W skład Zespołu wchodzi następujący specjaliści:

- 2 psychologów,
- pedagog – terapeuta rodzinny,
- pedagog – specjalista do spraw uzależnień,
- pedagog – przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- prawnik
- interwent kryzysowy (praca w terenie w punktach interwencyjnych).

Praca terapeutyczna oznacza w zależności od sytuacji osób, spotkania 1,5 godzinne o częstotliwości przynajmniej raz na dwa tygodnie. Prawnikiem często prowadzi indywidualne sprawy od napisania pozwu, aż po zakończenie procedury sądowej.

Pracujący w ZIKiPS specjaliści, w sytuacji wystąpienia nagłego zdarzenia (zagrożenia życia lub zdrowia) uczestniczą w interwencji podejmowanej przez policję lub inne służby. Telefon interwencyjny funkcjonuje tylko w czasie dyżurów specjalistów oraz w każdą sobotę od godziny 14⁰⁰ do godziny 22⁰⁰.

Z różnych form wsparcia ZIKiPS korzystają wszyscy mieszkańcy powiatu opoczyńskiego, w tym również rodziny zastępcze i rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz osoby niepełnosprawne.

W związku ze zmianami prawa dotyczącymi procedury Niebieskiej Karty w 2011r. za całość działań odpowiedzialna jest gmina, która ma obowiązek utworzyć Zespół Interdyscyplinarny. Obecnie ZIKiPS przy PCPR w Opocznie na prośbę osoby zainteresowanej może przyjąć informacje dotyczącą przemocy w rodzinie i założyć „Niebieską Kartę”. W tym wypadku wypełniana jest przez pracownika socjalnego lub dyżurującego karta A procedury. Następnie dokumenty kierowane są do właściwych ośrodków pomocy społecznej, które w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego kontynuują dane działanie w ramach tej procedury. W 2015r. karta A procedury została wypełniona 3 razy, w 2016r. – 0 razy, natomiast w 2017r. – 1 raz.

Pracownik PCPR w Opocznie jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego w Opocznie, Białaczowie, Drzewicy, Sławnie i w Żarnowie. Spotkania tych Zespołów odbywają się średnio raz na miesiąc.

W 2017 roku nie realizowano programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy.

Tabela 9. Ilość osób korzystających z OIKiPR w gminach powiatu opoczyńskiego w latach 2015-2017.

Gminy Powiatu Opoczyńskiego	Ilość osób 2015.	Ilość osób 2016.	Ilość osób 2017.
Opoczno	642	752	658
Sławno	49	50	21
Drzewica	95	45	59
Poświętne	17	18	6
Mniszków	7	4	8
Żarnów	41	66	70
Paradyż	33	51	30
Białaczów	67	40	78
RAZEM	951	1026	930

Dane własne PCPR w Opocznie

V. Działania realizowane w ramach projektu systemowego pt. „Rodzina na plus” w latach 2016-2018.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie realizuje od 01.X.2016r. do 30.VI.2018r. projekt pt. „Rodzina na plus” współfinansowany ze środków EFS w ramach RPO Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020. Projekt skierowany jest do grupy osób z terenu Powiatu Opoczyńskiego tj. dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej (w tym do pełnoletnich wychowanków), osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci biologicznych, dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Odpowiada na potrzeby ww. grupy związane z ich codziennym funkcjonowaniem oraz pojawiającymi się nowymi wyzwaniami i trudnościami dotyczącymi poszczególnych etapów rozwoju dzieci.

Na chwilę obecną PCPR w Opocznie obejmuje kompleksowym wsparciem w ramach projektu 163 osoby. Działania zrealizowane/realizowane w ramach projektu są następujące:

- zatrudnienie na okres od XII.2016r. – VI.2018r. koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej na ½ etatu dla pełnoletnich wychowanków przebywających w dotychczasowych rodzinach zastępczych (obowiązki wynikające z art. 77 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej);

- zatrudnienie na okres od XII.2016r. – VI.2018r. specjalisty pracy z rodziną na 1 etat dla dyrektora POW typu rodzinnego i umieszczonych tam dzieci w celu m.in. udzielania wsparcia i poradnictwa w rozwiązywaniu problemów powstałych na skutek trudności wychowawczych oraz w zakresie potrzeb podopiecznych;

- grupy wsparcia dla rodzin zastępczych i dyrektora POW typu rodzinnego (80 osób) prowadzone 1 w m-cu przez okres od XII.2016r. – VI.2018r. Celem grup wsparcia jest m.in. integracja rodzin, wymiana doświadczeń oraz wspólne poszukiwanie rozwiązań na pojawiające się trudności w wypełnianiu powierzonych im funkcji (dodatkowo zaplanowano opiekę nad dziećmi przez 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej);

- poradnictwo prawne dla rodzin zastępczych i dyrektora POW typu rodzinnego (80 osób) prowadzone 1 w m-cu przez okres od XII.2016r. – VI.2018r. (dodatkowo zaplanowano opiekę nad dziećmi przez 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej);

- poradnictwo i wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla wszystkich rodzin zastępczych (163 osoby) w wymiarze 2h w m-cu dla każdej z rodzin i według potrzeb przez okres od XII.2016r. – VI.2018r.;

- warsztaty pt. „Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych, wpływ sekt i sposoby przeciwdziałania zagrożeniom obecnym w przestrzeni wirtualnej” dla 27 rodzin zastępczych spokrewnionych (42 osoby), prowadzone przez informatyka (nabycie umiejętności instalowania i obsługi programów blokujących i nadzorujących treści niepożądane) i psychologa (profilaktyka uzależnień) w wymiarze 40h dydaktycznych w okresie od III-V.2017r. (dodatkowo zaplanowano opiekę nad dziećmi przez 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej);

- grupowe spotkania ze specjalistami (neurolog, psychiatra, alergolog i seksuolog) dla wszystkich rodzin zastępczych i dyrektora POW typu rodzinnego (80 osób). Każda rodzina uczestniczyła w 2 spotkaniach ze specjalistą po 5h zgodnie ze zdiagnozowaną potrzebą w okresie od IV-X.2017r. Zakres tematyczny spotkań został przygotowany zgodnie z zakresem kompetencji każdego ze specjalistów oraz potrzeb rodzin;

- szkolenie dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej dla 11 osób w wymiarze 75h, w tym 10h praktyk przeprowadzone przez Towarzystwo Pomocy Dziecku i Rodzinie „Imo pectore” w Bydgoszczy w okresie od VII-X.2017r. Szkolenie to poprzedzone było warsztatami

konsultacyjno-diagnostycznymi w wymiarze 10h przeprowadzonymi przez pracowników PCPR w Opocznie (2 specjalistów pracy z rodziną-psychologów) w m-cu V.2017r. W wyniku przeprowadzonego szkolenia wydano 2 zaświadczenia kwalifikacyjne do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej oraz 3 opinie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej uprawniające kandydatów do sprawowania funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

- warsztaty dotyczące przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu dla rodzin zastępczych zawodowych i dyrektora POW typu rodzinnego (11 osób) w wymiarze 32h dydaktycznych (4 dni x 8h) w okresie od VI-VII.2017r. (dodatkowo zaplanowano wsparcie towarzyszące dla dzieci przez specjalistę pracy z rodziną);

- warsztaty dla rodzin zastępczych wraz z dziećmi z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla około 173 osób (w tym również dyrektor POW typu rodzinnego wraz z dziećmi, kandydaci do sprawowania pieczy zastępczej) z podziałem na 8 grup x 5h dydaktycznych przeprowadzone w m-cu VII.2017r. Szkolenie było prowadzone metodą pokazową połączoną z elementami wiedzy teoretycznej i praktycznej niezbędnej do prawidłowego udzielania pierwszej pomocy. Dodatkowo każda z rodzin zastępczych otrzymała w pełni wyposażoną domową apteczkę pierwszej pomocy;

- 4-dniowe wyjazdowe warsztaty letnie dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi FASD oraz ich opiekunów dla 41 osób z podziałem na 2 grupy w okresie od VII-VIII.2017r. zorganizowane przez Fundację FASTRYGA w Łędzinach. W ramach wyjazdu przeprowadzono grupowe warsztaty psychoedukacyjne z elementami terapii dla rodziców, grupowe warsztaty terapeutyczne (rehabilitacja neurorozwojowa i socjoterapia) dla dzieci i młodzieży oraz konsultacje i diagnozę dzieci pod kątem występowania zaburzeń ze spektrum FASD oraz innych zaburzeń neurorozwojowych;

- wyjazdowy trening nabywania umiejętności społecznych i wzmacniania więzi z elementami Treningu Zastępowania Agresji dla rodzin zastępczych i dyrektora POW typu rodzinnego z dziećmi do 10 roku życia (45 osób) w wymiarze 32h dydaktycznych (4 dni x 8h) w m-cu VIII.2017r. Trening przeznaczony był dla osób sprawujących pieczę zastępczą wraz z dziećmi, które mają trudności w kontaktach z innymi i zaburzenia więzi i miał na celu wyposażenie dzieci i opiekunów w umiejętność kontrolowania własnych impulsów, wyrażania własnego zdania oraz doskonalenia relacji interpersonalnych poprzez zabawę i ćwiczenia praktyczne;

- wyjazdowy obóz socjoterapeutyczny dla 41 dzieci powyżej 11 roku życia w wymiarze 32h dydaktycznych (4 dni x 8h) w m-cu VIII.2017r. Miał on na celu wyposażenie uczestników w wiedzę na temat wpływu środków psychoaktywnych na rozwój i życie człowieka, zagrożeń jakie

niosą eksperymenty w tej sferze, profilaktyki uzależnień, umiejętności wykorzystywania własnego potencjału, nabywania umiejętności komunikacji interpersonalnej, umiejętności zastępowania agresywnych zachowań itp.;

- warsztaty efektywnego radzenia sobie ze stresem dla 17 pełnoletnich wychowanków przebywających w dotychczasowych rodzinach zastępczych w wymiarze 30h dydaktycznych (5 dni x 6h) w okresie od VIII-IX.2017r. W zakres warsztatów wchodzi metody radzenia sobie ze stresem i trening relaksacyjny;

- warsztaty pt. „7 kroków efektywnego uczenia się dla 36 dzieci w wieku 11-18” w wymiarze 40h dydaktycznych w okresie od III-IV.2018r. Warsztaty mają na celu wypracowanie skutecznych metod szybkiego uczenia się, rozwój zdolności zapamiętywania, umiejętności koncentracji, diagnozę osobistych preferencji ucznia itp.;

- warsztaty pt. „Kobiety są z Wenus a mężczyźni z Marsa” – rozmowa o tożsamości dla rodzin zastępczych i dyrektora POW typu rodzinnego (73 osoby) w wymiarze 10h dydaktycznych (2 spotkania x 5h) w m-cu XI.2017r. Celem warsztatów będzie zdobycie wiedzy na temat kobiecości i męskości, poznanie świata przeciwnej płci, zrozumienie zachowań oraz poznanie psychologicznych uwarunkowań (dodatkowo zaplanowano opiekę nad dziećmi przez 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej);

- warsztaty pt. „Fazy rozwojowe dziecka” dla rodzin zastępczych i dyrektora POW typu rodzinnego (73 osoby) w wymiarze 10h dydaktycznych (2 spotkania x 5h) w m-cu XII.2017r. Celem warsztatów będzie zdobycie wiedzy na temat rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego dzieci i młodzieży, czym jest tożsamość płciowa u dzieci i młodzieży oraz jak wspierać dziecko na poszczególnych etapach rozwoju (dodatkowo zaplanowano opiekę nad dziećmi przez 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej);

- warsztaty wzmacniania kompetencji rodzin zastępczych w zakresie opanowywania trudnych zachowań u dzieci dla rodzin zastępczych i dyrektora POW typu rodzinnego (73 osoby) w wymiarze 72h dydaktycznych w okresie od I-V.2018r. Warsztaty mają na celu nabycie umiejętności radzenia sobie z trudnymi zachowaniami u dzieci, redukcji zachowań patologicznych, wzmacniania zachowań pozytywnych, prewencję, interwencję itp. (dodatkowo zaplanowano opiekę nad dziećmi przez 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej);

Realizacja ww. usług w ramach projektu pt. „Rodzina na plus” jest ściśle związana z zadaniami wynikającymi z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2017r. poz. 697 z późn. zm.). Ponadto odpowiada na potrzeby osób sprawujących pieczę zastępczą i ich podopiecznych.

VI. Cele programu i zadania do realizacji

Za główny cel realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej w Powiecie Opoczyńskim przyjęto **„Podjęcie kompleksowych działań mających na celu rozwój rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej”**. Cel ten rozwinięty został o cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działania w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej.

Harmonogram działań dotyczących rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020

L.p.	Cel szczegółowy	Zadania do realizacji	Sposoby realizacji działań	Źródła finansowania	Wskaźniki	Termin realizacji	Osoby/instytucje odpowiedzialne za realizację
1.	1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców.	<p>1.1 Upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych, zastępczych form opieki.</p> <p>1.2 Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych oraz innych form rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>1.4 Pomoc rodzinom zastępczym w regulowaniu sytuacji prawnej umieszczonych u nich dzieci.</p> <p>1.5 Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodków adopcyjnych w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.</p>	<p>1.1.1 Roznoszenie ulotek, plakatów, publikowanie artykułów w lokalnej prasie.</p> <p>1.1.2 Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.</p> <p>1.1.3 Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych w powiecie opoczyńskim.</p> <p>1.2.1 Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych,</p> <p>1.2.2 Rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny mającej na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.</p> <p>1.4.1 Zapewnienie pomocy prawnej,</p> <p>1.5.1 Współpraca z ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi,</p>	<p>PCPR. W ramach środków własnych.</p> <p>PCPR, dotacje z budżetu państwa.</p> <p>PCPR, dotacje z budżetu państwa.</p> <p>PCPR, Sąd Rejonowy. W ramach środków własnych.</p> <p>PCPR. W ramach środków własnych.</p>	<p>Wzrost zainteresowania problematyką zastępczych form opieki Liczba zorganizowanych imprez w stosunku do planowanych.</p> <p>Wzrost liczby przeszkolonych kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <p>Liczba udzielonych porad w stosunku do potrzeb.</p> <p>Liczba zgłoszonych dzieci w stosunku do dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.</p>	<p>I i II kwartał każdego roku</p> <p>II i III kwartał każdego roku</p> <p>W miarę potrzeb od 2018-2020 roku</p> <p>W miarę zgłaszanych potrzeb od 2018-2020 roku</p> <p>W miarę potrzeb od 2018-2020 roku.</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zwane dalej PCPR.</p> <p>PCPR, Organizacje pozarządowe</p> <p>PCPR</p> <p>PCPR – Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej; Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego.</p> <p>PCPR – Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka</p>

		<p>1.6 Objęcie rodzin zastępczych wsparciem finansowym.</p> <p>1.7 Zwiększenie liczby instytucjonalnych form pieczy zastępczej.</p>	<p>1.6.1 Wypłacanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej.</p> <p>1.7.1 Utworzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej dla 14 dzieci z miejscami interwencyjnymi.</p> <p>1.7.2 Utworzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej dla 14 dzieci.</p>	<p>PCPR. W roku 2018 b dzie to kwota 1 065.400,00 zł.</p> <p>EFS, budżet powiatu. Warto projektu: 2 487.185,00 zł</p> <p>EFS, budżet powiatu. Warto projektu: 1 580.820,92 zł</p>	<p>Liczba wypłaconych świadczeń w stosunku do planowanych.</p> <p>Liczba powstałych placówek w stosunku do planowanych.</p>	<p>W latach 2019 - 2020</p>	<p>PCPR</p> <p>Starostwo Powiatowe Wydział Oświaty i Funduszy Unijnych, PCPR</p>
2.	2. Systematyczne wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Opoczyńskiego	2.1 Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w przewyżczeniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi pod ich opieką.	<p>2.1.1 Zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej,</p> <p>2.1.2 Organizowanie osób do pomocy dla rodzin zastępczych,</p> <p>2.1.3 Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka przez wolontariuszy,</p> <p>2.1.4 Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy życia zgodnie z potrzebami i przysługującymi rodzinom prawami,</p>	<p>PCPR, EFS, dotacje z budżetu państwa.</p> <p>W roku 2018 b dzie to kwota 27.000,00 zł</p>	<p>Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Liczba zorganizowanych grup wsparcia w stosunku do potrzeb. Liczba wolontariuszy w stosunku do potrzeb.</p> <p>Liczba udzielonych informacji w stosunku do potrzeb.</p>	<p>Zadania ci głe 2018 - 2020 w miar potrzeb</p>	<p>PCPR, OPS z terenu Powiatu Opoczyńskiego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.</p>

			<p>2.1.5 Rozwój pracy zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny pomocowe i in.),</p> <p>2.1.6 Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym przewyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych,</p> <p>2.1.7 Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny,</p> <p>2.1.8 Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.</p> <p>2.1.9 Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.</p>	<p>W roku 2018 b dzie to kwota 165.961,00 zł.</p> <p>W 2018 roku b dzie to kwota 12.500,00 zł</p>	<p>Liczba zatrudnionych koordynatorów w stosunku do potrzeb.</p> <p>Pogłębianie wiedzy dotyczącej rodzicielstwa zastępczego.</p>		
3.	3.Zapewnienie kompleksowej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	3.1 Objęcie wsparciem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	<p>3.1.1 Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy rzeczowej na zagospodarowanie.</p> <p>3.1.2 Umożliwienie zamieszkania usamodzielnianym wychowankom w mieszkaniach chronionych,</p>	<p>PCPR, EFS, Gminy z terenu Powiatu, Budżet PCPR. W roku 2018 b dzie to kwota 126.500,00 zł.</p>	<p>Liczba wydanych decyzji na usamodzielnienie i pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej w stosunku do zgłaszanych potrzeb.</p> <p>Liczba udzielonego wsparcia w tej formie w stosunku do potrzeb.</p>	<p>Zadania ci gte 2018 - 2020</p>	PCPR

			<p>3.1.3 Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, mieszkania z zasobów gminy,</p> <p>3.1.4 Podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach zawodowych oraz treningach kompetencji i umiejętności społecznych.</p>	<p>Działania w ramach projektu. Warto projektu: 1 035.554,34 zł. –(EFS)</p>	<p>Liczba udzielonego wsparcia w tej formie w stosunku do potrzeb.</p> <p>Liczba przeprowadzonych szkoleń w stosunku do zgłaszanych potrzeb.</p>	<p>w miar potrzeb</p>	
4.	<p>4. Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej</p>	<p>4.1 Wzbudzenie i podtrzymywanie motywacji rodzin biologicznych do współpracy na rzecz powrotu dziecka do rodziny.</p> <p>4.2 Wsparcie psychologiczne – pedagogiczne rodziców biologicznych.</p> <p>4.3 Uświadomienie rodzicom biologicznym oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolam zgodnie z oczekiwaniami społeczeństwa.</p>	<p>4.1.1 Rozmowy indywidualne, porady</p> <p>4.1.2 Opracowanie oraz realizacja programów pracy z rodzicem biologicznym.</p>	<p>Gminy z terenu Powiatu. W ramach budżetów jednostek.</p>	<p>Liczba udzielonych porad w stosunku do zgłaszanych potrzeb.</p> <p>Liczba opracowanych programów pracy w stosunku do potrzeb.</p> <p>Liczba udzielonego wsparcia w stosunku do zgłaszanych potrzeb.</p> <p>Liczba udzielonego wsparcia w tej formie w stosunku do zgłaszanych potrzeb.</p>	<p>Zadania ci gte</p> <p>2018</p> <p>-</p> <p>2020</p> <p>w miar potrzeb</p>	<p>PCPR- pracownik socjalny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, OPS- pracownik socjalny, asystent rodziny.</p>

VII. Zakładane rezultaty realizacji Programu

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań profilaktycznych i promujących wartości rodzinne.
2. Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością opiekuńczo – wychowawczą oraz rodzin dysfunkcyjnych.
3. Wzrost liczby rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
4. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych.
5. Diagnoza i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.
6. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
7. Zwiększenie liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.
8. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym.
9. Rozwój instytucjonalnej pieczy zastępczej – powstanie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

VIII. Zakładany limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018 - 2020

Tabela 10. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2015 - 2017

Zadania do realizacji	Rok		
	2018	2019	2020
Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych	do 8	do 9	do 9

IX. Realizatorzy Programu

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie
2. Starostwo Powiatowe w Opocznie
3. Sąd Rejonowy
4. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Opoczyńskiego
5. Organizacje pozarządowe
6. Inne podmioty

X. Sposób monitorowania Programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie – Specjalista pracy z rodziną w zespole pieczy zastępczej. Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020 w Powiecie Opoczyńskim” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.